

Analyse Marokkaanse daderpopulaties van gemeenten in Nederland

W.A.C. van Tilburg

13 januari 2009

Inleiding

BZK heeft het KLPD, dienst IPOL verzocht om de problematiek ten aanzien van criminele Marokkanen in alle gemeenten van Nederland inzichtelijk te maken (zie brief 17 december j.l.) en vervolgens die gemeenten te rangschikken naar ernst van deze problematiek. Ten eerste is dit ten behoeve van verdeling van gelden aan gemeenten en ten tweede is dit om zo optimaal mogelijk beleidsinstrumenten te ontwikkelen waarmee deze problematiek kan worden aangepakt. BZK hoopt onder andere om in de variatie van het probleem in verschillende gemeenten sleutels te vinden die mede gebruikt kunnen worden bij het ontwikkelen van deze instrumenten.

Voor deze analyse wordt het HKSarchiefbestand gebruikt dat beheerd wordt door het KLPD en waarin personen zitten die (naar de overtuiging van de politie) in de periode 1996 tot en met 2007 minimaal 1 misdrijf pleegden. Er is alleen gebruik gemaakt van de cijfers van 2007¹.

In tabel 1 is een voorlopige rangschikking te vinden op basis van een eerder ontwikkelde indicator (de ernstladder) ten behoeve van de bijeenkomst van burgemeesters die plaatsvond dd 22 oktober 2008.

In tabel 1 zijn alle gemeenten van Nederland, waar in 2007 vijf of meer Marokkanen met de politie in aanraking kwamen vanwege het plegen van minstens 1 misdrijf, gerangschikt op oplopende volgorde van die ernstladder. In 2007 bleken er 181 gemeenten te zijn met vijf of meer criminele Marokkanen.

De ernstladder wordt berekend met behulp van 2 indicatoren:

1. De absolute druk. Dit is het absolute aantal criminele² Marokkanen in een gemeente. Deze aantallen worden in oplopende volgorde gezet en genummerd. Gemeente 1 heeft de meeste Marokkaanse criminelen, gemeente 181 de minste.
2. De relatieve druk: Dit is het percentage criminele Marokkanen op de totale bevolking van 12 jaar en ouder in betreffende gemeente. Ook deze indicator wordt genummerd waarbij gemeente nummer 1 het hoogste percentage criminele Marokkanen onder de bevolking heeft en gemeente nummer 181 het laagste percentage.

Beide scores worden opgeteld. Gemeenten worden vervolgens gesorteerd in oplopende volgorde van de uitkomst. De gemeente met de laagste uitkomst staat het hoogst op de ernstladder, de gemeente met de hoogste uitkomst staat het laagst op de ernstladder.

N.B. De gemeenten waarvan de burgemeesters bijeenkwamen op 22 oktober zijn in de tabel rood aangegeven.

¹ Voor verdere informatie over deze bron zie de Landelijke criminaliteitskaart 2007 (van Mantgem e.a.)

² Bedenk dat het hier theoretisch nog om verdachten gaat. Schuld is nog niet definitief vastgesteld. Het is de overtuiging van de politie dat de persoon (een) bepaald(e) misdrijf heeft begaan en daarom is een proces verbaal van opsporing gemaakt dat naar het OM is gestuurd. Wel is het zo dat personen vaak genoeg voor meerdere misdrijven, op verschillende momenten gepleegd, in HKS zitten. Hoe vaker een persoon voorkomt hoe kleiner de kans dat zo'n persoon toch niets op zijn kerfstok blijkt te hebben.

Schoonhoven	10320	103	73	17	0,16	66	25	91	36
Hoorn	57855	1026	617	58	0,10	41	54	95	37
Utrechtse Heuvelrug	41827	593	440	45	0,11	45	51	96	37
Arnhem	123613	2779	1562	101	0,08	24	73	97	38
Westland	83768	1374	1143	74	0,09	32	67	99	39
Zoetermeer	101506	1825	1007	83	0,08	28	72	100	40
Alkmaar	81480	1384	813	71	0,09	33	68	101	41
Harderwijk	35408	557	391	37	0,10	51	52	103	42
Vlissingen	39435	760	440	39	0,10	49	56	105	43
Waddinxveen	22032	284	216	25	0,11	59	47	106	44
Boxtel	25728	382	292	28	0,11	57	50	107	45
Uithoorn	22602	286	199	25	0,11	59	48	107	45
Venray	33097	390	232	33	0,10	54	55	109	46
Lansingerland	39039	569	416	38	0,10	50	60	110	47
Rhenen	15657	209	168	18	0,11	65	46	111	48
Soest	38626	485	310	37	0,10	51	61	112	49
Enschede	133703	2481	1581	91	0,07	27	86	113	50
Delft	84603	1373	780	64	0,08	37	77	114	51
Zwijndrecht	38624	577	366	36	0,09	52	63	115	52
Rijswijk	41881	675	429	38	0,09	50	66	116	53
Halderberge	25442	258	199	25	0,10	59	57	116	53
Leeuwarden	80655	1530	1035	60	0,07	40	79	119	54
Haarlemmermeer	115043	1479	973	76	0,07	30	90	120	55
Nijkerk	32479	397	325	30	0,09	55	65	120	55
Cuijk	20525	273	187	20	0,10	63	58	121	56
Zaanstad	120663	1607	917	76	0,06	30	92	122	57
Leidschendam- Voorburg	63545	1013	622	47	0,07	44	81	125	58
Maarssen	33940	484	352	29	0,09	56	70	126	59
Enkhuizen	15398	222	159	15	0,10	68	59	127	60
Veghel	31018	383	276	25	0,08	59	74	133	61
Beesel	11663	139	101	11	0,09	72	62	134	62
Etten-Leur	34707	350	229	26	0,07	58	78	136	63
Purmerend	66676	1014	606	41	0,06	47	93	140	64
De Bilt	36053	367	273	26	0,07	58	82	140	64
Groningen	162265	3417	2188	76	0,05	30	112	142	65
Margraten	11749	156	114	10	0,09	73	71	144	66
Vught	21524	395	262	16	0,07	67	80	147	67
Alblasserdam	15554	244	185	12	0,08	71	76	147	67
Naarden	14182	125	90	11	0,08	72	75	147	67
Brunssum	26155	438	316	18	0,07	65	83	148	68
Capelle aan den IJssel	56303	1169	570	33	0,06	54	95	149	69
Bussum	26421	303	230	18	0,07	65	85	150	70
Kerkrade	43903	857	567	25	0,06	59	96	155	71
Hillegom	17522	231	174	12	0,07	71	84	155	71
Diemen	20615	324	141	14	0,07	69	87	156	72
Oldebroek	19256	290	234	13	0,07	70	88	158	73
Heerhugowaard	41562	608	402	22	0,05	61	101	162	74
Nieuwerkerk aan den IJssel	18498	285	224	12	0,06	71	91	162	74
Harlingen	13381	173	131	9	0,07	74	89	163	75
Barendrecht	35400	435	294	19	0,05	64	100	164	76
Lopik	11430	128	115	7	0,06	76	94	170	77
De Ronde Venen	29223	354	287	15	0,05	68	104	172	78
Gennep	14561	159	124	8	0,05	75	97	172	78
Nieuwkoop	22956	246	207	12	0,05	71	102	173	79

Helden	16743	149	108	9	0,05	74	99	173	79
Apeldoorn	133529	2081	1481	52	0,04	42	132	174	80
Noordoostpolder	37973	481	326	18	0,05	65	109	174	80
Leerdam	17464	306	205	9	0,05	74	103	177	81
Berkelland	38674	433	337	18	0,05	65	113	178	82
Goes	31671	521	368	15	0,05	68	110	178	82
Voorschoten	19519	269	207	10	0,05	73	105	178	82
Zutphen	39555	700	485	18	0,05	65	114	179	83
Geldermalsen	21815	265	222	11	0,05	72	107	179	83
Neerijnen	9776	113	95	5	0,05	78	106	184	84
Terneuzen	47904	855	509	20	0,04	63	123	186	85
Heerenveen	36704	459	343	16	0,04	67	119	186	85
Boxmeer	24388	263	208	11	0,05	72	116	188	86
Appingedam	10589	113	84	5	0,05	78	111	189	87
Sliedrecht	20203	270	194	9	0,04	74	117	191	88
Zundert	18083	139	101	8	0,04	75	118	193	89
Ouder-Amstel	11027	108	80	5	0,05	78	115	193	89
Amstelveen	68375	693	389	25	0,04	59	136	195	90
Assen	54206	779	539	21	0,04	62	133	195	90
Edam-Volendam	23802	187	150	10	0,04	73	122	195	90
Zwolle	97394	1895	1278	34	0,03	53	143	196	91
Uden	34136	503	367	14	0,04	69	127	196	91
Asten	13865	135	100	6	0,04	77	120	197	92
Noordwijk	21634	272	215	9	0,04	74	125	199	93
Hoogezand- Sappemeer	29650	506	320	12	0,04	71	131	202	94
Bunnik	11991	97	78	5	0,04	78	124	202	94
Middelburg	40577	628	389	15	0,04	68	135	203	95
Midden-Delfland Wijk bij	14574	147	121	6	0,04	77	126	203	95
Duurstede	19659	262	222	8	0,04	75	130	205	96
Breukelen	12216	193	157	5	0,04	78	129	207	97
Zeewolde	15654	230	188	6	0,04	77	134	211	98
Houten	37273	380	293	13	0,03	70	144	214	99
Leiderdorp	22091	322	216	8	0,04	75	139	214	99
Winterswijk	24930	366	249	9	0,04	74	141	215	100
Pijnacker- Nootdorp	34548	412	317	12	0,03	71	145	216	101
Oss	65489	1229	926	20	0,03	63	155	218	102
Ridderkerk	39388	539	401	13	0,03	70	149	219	103
Heusden	36509	552	442	12	0,03	71	150	221	104
Meppel	26358	310	249	9	0,03	74	147	221	104
Spijkenisse	64051	1436	845	19	0,03	64	158	222	105
Baarn	21045	288	227	7	0,03	76	148	224	106
Beek	14585	137	103	5	0,03	78	146	224	106
Velsen	57693	859	663	17	0,03	66	159	225	107
Aalsmeer	21337	240	175	7	0,03	76	151	227	108
Oost Gelre	25205	239	196	8	0,03	75	153	228	109
Weststellingwerf	21925	210	180	7	0,03	76	152	228	109
Katwijk	51379	753	641	15	0,03	68	161	229	110
Almelo	61141	1137	789	17	0,03	66	165	231	111
Papendrecht	26723	368	263	8	0,03	75	157	232	121
Rijnwoude	15989	161	145	5	0,03	78	154	232	121
Maasdriel	19900	269	242	6	0,03	77	156	233	122
Beverwijk	31625	499	334	9	0,03	74	164	238	123
Meerssen	17222	200	167	5	0,03	78	162	240	123
Waalwijk	39400	683	507	10	0,03	73	169	242	123
Emmen	93596	1220	984	20	0,02	63	181	244	133

Gilze en Rijen	21626	294	193	6	0,03	77	167	244	133
Stede Broec	17984	227	170	5	0,03	78	166	244	133
Oegstgeest	18723	195	143	5	0,03	78	168	246	134
Hengelo (O)	69221	864	555	15	0,02	68	179	247	135
Teylingen	29219	362	275	7	0,02	76	171	247	135
Tholen	20850	271	244	5	0,02	78	170	248	136
Wageningen	31597	350	243	7	0,02	76	174	250	137
Dongen	21719	251	174	5	0,02	78	172	250	137
Barneveld	41521	547	455	9	0,02	74	178	252	138
Deurne	27437	296	256	6	0,02	77	177	254	139
Ermelo	22692	286	236	5	0,02	78	176	254	139
Geldrop-Mierlo	32387	333	267	7	0,02	76	180	256	140
Doetinchem	48020	674	503	10	0,02	73	185	258	141
Rheden	38498	470	377	8	0,02	75	186	261	142
Lochem	28379	259	212	6	0,02	77	184	261	142
Krimpen aan den IJssel	24476	381	276	5	0,02	78	187	265	143
Overbetuwe	35893	375	307	7	0,02	76	192	268	144
Veldhoven	37313	294	231	7	0,02	76	195	271	145
Heemskerk	32822	373	261	6	0,02	77	199	276	146
Smallingerland	46729	584	477	8	0,02	75	205	280	147
Wijchen	33254	365	291	5	0,02	78	214	292	148
Landgraaf	34443	559	441	5	0,01	78	216	294	149
Deventer	82065	1514	987	9	0,01	74	238	312	150
Hoogeveen	46371	623	520	5	0,01	78	240	318	151

N.B. In gemeenten die niet in deze lijst voorkomen zijn er 5 Marokkanen of minder voor misdrijven aangehouden in het jaar 2007

Mitsen en maaren bij deze analyse

Recidive

De recidive-intensiteit zou eigenlijk meegewogen moeten worden: Hiermee wordt bedoeld hoeveel misdrijven gemiddeld per jaar per persoon gepleegd worden door Marokkanen in een gemeente.

Wellicht zou ook in plaats hiervan het aandeel veelplegers onder Marokkaanse criminelen kunnen worden genomen. Dit zou dan moeten worden vergeleken met wat 'normaal' is. Maar wat is dan 'normaal'? Is dat wat autochtonen doen normaal of is dat wat de hele bevolking dus inclusief de Marokkanen doet normaal? Dus bepalen de Marokkanen met hun criminaliteitsniveau mede wat normaal is in een stad?

Organisatiegraad

Ook zou in overweging moeten worden genomen om de organisatiegraad van criminele groeperingen mee te laten wegen. De politie bemerkt namelijk een toenemende mate van criminele samenwerkingsverbanden in deze bevolkingsgroep die niet alleen regio-overschrijdend maar ook landsgrens-overschrijdend actief zijn.

oververtegenwoordiging

De eerdere analyse voor de 22-oktober-bijeenkomst heeft ook de oververtegenwoordiging tov autochtonen bepaald in betreffende 12 gemeenten. Opmerkelijk was dat in bepaalde gemeenten met veel criminele Marokkanen de oververtegenwoordiging ten opzichte van autochtonen relatief laag was omdat het criminaliteitsniveau van *autochtone* Nederlanders in die gemeente relatief (dus tov de andere gemeenten) hoog was. Hoe ga je daarmee om? Heeft een gemeente met relatief veel criminele autochtone Nederlanders (naast dus criminele Marokkanen) een extra probleem en zou de oververtegenwoordiging in het licht moeten worden gezien van de criminaliteit onder autochtonen of is dit juist een argument om met de oververtegenwoordiging niets te doen?

opsporingsinspanningen

Verder moet wellicht nagedacht worden over het feit dat aantallen aangehouden Marokkanen (ook) iets zeggen over de inspanning van de politie. Dus als de politie in een regio meer Marokkanen aanhoudt kan dit ook zomaar zo zijn omdat de politie in die regio beter presteert voor wat betreft de opsporing en niet perse dat die Marokkanen criminelere zijn. Dit zou je kunnen analyseren door het ophelderingspercentage in deze gemeente, of in de regio waartoe de gemeente behoort, te vergelijken met het landelijk ophelderingspercentage. De mate waarin dit percentage hoger is, zou zowel de absolute als de relatieve druk evenredig moeten verlagen.

N.B. Om enig inzicht te geven in de verandering die plaatsvindt in de ranglijst staan in tabel 2 de eerste 40 gemeenten uit tabel 1 nogmaals en in tabel 3 staan de eerste 40 gemeenten volgordevol gerangschikt tevens rekening houdend met de recidive-intensiteit van de Marokkaanse daderpopulatie.

Tabel 2: eerste 40 gemeenten volgens ernstladder conform tabel 1 dus *exclusief* recidive indicator.

volgorde zonder recidive indicator		indicatoren				volgorde indicatoren		conclusie	
		verdachten		Marokkane n = absolute druk- indicator	relatieve druk- indicator	absolut e druk	relatieve druk	som volgorde s	Ernst- ladder
gemeenten op probleemvolgorde	bevolking 12 en ouder	totaal	Nederlan- ders						
Amsterdam	645709	7065	4568	2497	0,4	1	3	4	1
Gouda	59931	908	576	332	0,6	5	1	6	2
Utrecht	249001	3437	2272	1165	0,5	4	2	6	2
Rotterdam	505174	7234	5436	1798	0,4	2	5	7	3
s-Gravenhage	406026	5766	4495	1271	0,3	3	6	9	4
Zeist	51722	710	515	195	0,4	13	4	17	5
Leiden	103032	1494	1254	240	0,2	7	11	18	6
s-Hertogenbosch	116866	1792	1539	253	0,2	6	13	19	7
Veenendaal	51253	571	435	136	0,3	15	8	23	8
Roosendaal	66713	670	534	136	0,2	16	15	31	9
Bergen op Zoom	56590	600	473	127	0,2	19	12	31	9
Amersfoort	115201	1304	1104	200	0,2	11	23	34	10
Lelystad	60728	872	761	111	0,2	23	19	42	11
Nijmegen	141532	1955	1754	201	0,1	10	32	42	11
Tilburg	174132	2440	2200	240	0,1	8	35	43	12
Breda	146629	1689	1487	202	0,1	9	36	45	13
Schiedam	64906	883	775	108	0,2	24	24	48	14
Culemborg	22554	261	191	70	0,3	41	7	48	14
Ede	90113	939	811	128	0,1	18	31	49	15
Heerlen	80418	1399	1275	124	0,2	21	28	49	15
Almere	147952	1668	1470	198	0,1	12	39	51	16
Venlo	80143	898	782	116	0,1	22	29	51	16
Maassluis	27257	391	326	65	0,2	43	10	53	17
Roermond	47205	673	591	82	0,2	32	22	54	18
Weert	41982	418	344	74	0,2	37	21	58	19
Dordrecht	101440	1560	1435	125	0,1	20	42	62	20
Tiel	34427	555	492	63	0,2	45	18	63	21
Gorinchem	29137	361	303	58	0,2	48	16	64	22
Weesp	15265	167	127	40	0,3	58	9	67	23
Hilversum	72095	916	823	93	0,1	28	40	68	24
Helmond	72282	852	761	91	0,1	29	41	70	25
Sittard-Geleen	84382	1208	1109	99	0,1	26	44	70	25
Haarlem	127149	1503	1372	131	0,1	17	53	70	25
Nieuwegein	53027	649	575	74	0,1	38	33	71	26
Vlaardingen	62309	840	765	75	0,1	36	43	79	27
IJsselstein	27881	282	237	45	0,2	54	26	80	28
Zaltbommel	21514	248	210	38	0,2	60	20	80	28
Eindhoven	183386	1831	1674	157	0,1	14	69	83	29
Oosterhout	45928	587	525	62	0,1	46	38	84	30
Vianen	16642	211	178	33	0,2	67	17	84	30

Tabel 3: eerste veertig gemeenten op de ernstladder *inclusief* recidive indicator

volgorde met recidive-indicator	indicatoren										conclusie	
	bevolking 12 en ouder	verdachten			relatieve druk-indicator	recidive indicator	volgorde indicatoren			som volgorde s	Ernstladder	
		totaal	Nederlanders	Marokkanen = absolute druk-indicator			absolutedruk	relatieve druk	recidivedruk			
Gouda	59931	908	576	332	0,6	1,4	5	1	9	15	1	
Utrecht	249001	3437	2272	1165	0,5	1,2	4	2	26	32	2	
s-Gravenhage	406026	5766	4495	1271	0,3	1,2	3	6	31	40	3	
Zeist	51722	710	515	195	0,4	1,2	13	4	23	40	3	
Veenendaal	51253	571	435	136	0,3	1,2	15	8	25	48	4	
Leiden	103032	1494	1254	240	0,2	1,1	7	11	34	52	5	
Rotterdam	505174	7234	5436	1798	0,4	1,0	2	5	48	55	6	
s-Hertogenbosch	116866	1792	1539	253	0,2	1,1	6	13	38	57	7	
Schiedam	64906	883	775	108	0,2	1,4	24	24	10	58	8	
Culemborg	22554	261	191	70	0,3	1,4	41	7	12	60	9	
Amsterdam	645709	7065	4568	2497	0,4	1,0	1	3	58	62	10	
Tilburg	174132	2440	2200	240	0,1	1,2	8	35	21	64	11	
Maassluis	27257	391	326	65	0,2	1,3	43	10	13	66	12	
Lelystad	60728	872	761	111	0,2	1,2	23	19	30	72	13	
Nijmegen	141532	1955	1754	201	0,1	1,2	10	32	32	74	14	
Amersfoort	115201	1304	1104	200	0,2	1,0	11	23	51	85	15	
Nieuwegein	53027	649	575	74	0,1	1,3	38	33	20	91	16	
Dordrecht	101440	1560	1435	125	0,1	1,1	20	42	37	99	17	
IJsselstein	27881	282	237	45	0,2	1,2	54	26	22	102	18	
Hilversum	72095	916	823	93	0,1	1,1	28	40	39	107	19	
Breda	146629	1689	1487	202	0,1	0,9	9	36	65	110	20	
Utrechtse Heuvelrug	41827	485	440	45	0,1	1,8	55	51	4	110	20	
Roosendaal	66713	670	534	136	0,2	1,0	16	15	80	111	21	
Weert	41982	418	344	74	0,2	1,0	37	21	53	111	21	
Gorinchem	29137	361	303	58	0,2	1,1	48	16	47	111	21	
Boskoop	12633	127	107	20	0,2	0,0	84	27	0,0	111	21	
Almere	147952	1668	1470	198	0,1	1,0	12	39	61	112	22	
Oosterhout	45928	587	525	62	0,1	1,2	46	38	29	113	23	
Vlaardingen	62309	840	765	75	0,1	1,1	36	43	35	114	24	
Zoetermeer	101506	1090	1007	83	0,1	1,3	31	72	14	117	25	
Huizen	35919	388	338	50	0,1	1,2	51	34	33	118	26	
Ede	90113	939	811	128	0,1	0,9	18	31	70	119	27	
Bergen op Zoom	56590	600	473	127	0,2	0,8	19	12	88	119	27	
Roermond	47205	673	591	82	0,2	0,9	32	22	67	121	28	
Schoonhoven	10320	90	73	17	0,2	0,0	97	25	0,0	122	29	
Moordrecht	6700	74	60	14	0,2	0,0	108	14	0,0	122	29	
Westland	83768	1217	1143	74	0,1	1,3	39	67	19	125	30	
Zaltbommel	21514	248	210	38	0,2	1,1	60	20	45	125	30	
Helmond	72282	852	761	91	0,1	1,0	29	41	60	130	31	
Venray	33097	265	232	33	0,1	1,5	68	55	7	130	31	

Uitleg recidive-indicator.

Deze wordt bepaald door het gemiddeld aantal antecedenten (=aanhoudingen voor 1 of meer misdrijven) per jaar te berekenen van de Marokkaanse daderpopulatie van 12 tot en met 24 jaar in een gemeente). Indien de indicator 0 is dan zijn er geen criminele Marokkanen van 12 t/m 24 jaar in die gemeente en heeft deze indicator dus geen invloed op de plaatsing van betreffende gemeente op de ranglijst (het aantal criminele Marokkanen betreft dan personen ouder dan 24 jaar).

Korte analyse en leeshulp bij alle tabellen

Opvallende waarnemingen:

Van de 10 gemeenten van de 22-oktober-sessie scoorde Eindhoven op de ranglijst zonder recidive-factor sowieso al niet hoog. Wanneer ook nog rekening wordt gehouden met de recidive verdwijnt Eindhoven zelfs helemaal uit de top-40.

Andere gemeenten die verdwijnen uit de top-40 zijn:

Heerlen, Venlo, Tiel, Weesp, Sittard Geleen, Haarlem. De steden hebben kennelijk wel relatief veel criminele Marokkanen maar deze zijn minder actief in het plegen van misdrijven.

Gemeenten die juist in de top-40 komen rekening houdend met de recidive-indicator zijn:

Utrechtse Heuvelrug, Boskoop, Zoetermeer, Huizen, Schoonhoven, Moordrecht, Westland en Venray.

Wanneer recidive als indicator meegenomen wordt heeft Gouda de grootste problematiek, zonder deze indicator is dat Amsterdam.

Zowel Amsterdam als Rotterdam schuiven naar beneden wanneer rekening wordt gehouden met de recidive terwijl Den Haag juist in de top-3 terecht komt. Ede zakt een flink stuk op de ranglijst wanneer rekening gehouden wordt met de recidive -intensiteit van Marokkanen.